

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 19/14

Luxemburg, 13 februari 2014

Arrest in zaak C-367/12
Susanne Sokoll-Seebacher

In Oostenrijk toegepaste demografische criteria voor de opening van nieuwe apotheken zijn onverenigbaar met de vrijheid van vestiging

Door geen afwijkingen toe te staan om rekening te houden met lokale bijzonderheden eerbiedigen deze criteria niet het coherentievereiste

In Oostenrijk vereist de opening van een nieuwe apotheek een voorafgaande vergunning, die slechts wordt verleend indien er een „behoefte” is. Er is geen behoefte indien door deze opening de clientèle van een bestaande apotheek tot onder een bepaalde drempel zakt. Meer bepaald is er geen behoefte wanneer het aantal door de bestaande apotheek „verder van geneesmiddelen te voorziene personen” (namelijk het aantal vaste inwoners dat over de weg minder dan 4 km van deze apotheek woont) daalt tot minder dan 5 500 personen. Bij een lager inwoneraantal dan 5 500 personen moeten echter ook de personen in aanmerking worden genomen die van geneesmiddelen moeten worden voorzien omdat zij in de voorzieningszone van de bestaande apotheek een activiteit verrichten of gebruikmaken van diensten of transportmiddelen.

Sokoll-Seebacher wenste in Pinsdorf een apotheek te openen. Haar vergunningsaanvraag werd echter afgewezen op grond dat er op het grondgebied van deze gemeente geen behoefte bestond. Uit een deskundigenverslag van de Oostenrijkse orde van apothekers blijkt immers dat door de opening van een apotheek in Pinsdorf het voorzieningspotentieel van de naburige apotheek (in de gemeente Altmünster) duidelijk onder de drempel van 5 500 personen zou dalen. Sokoll-Seebacher voert aan dat er in dit deskundigenverslag geen rekening mee is gehouden dat de rechtstreekse wegverbinding tussen Pinsdorf en Altmünster in de nabije toekomst zou komen te verdwijnen. Bovendien stelt Sokoll-Seebacher dat de reeds gevestigde exploitante van de apotheek van Altmünster bij de opening van haar zaak zeer goed wist dat haar apotheek nooit de drempel van 5 500 personen zou halen. Een Oostenrijkse bestuursrechter, waarbij Sokoll-Seebacher beroep heeft ingesteld, vraagt het Hof van Justitie of het Unierecht (en met name de vrijheid van vestiging en de in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie neergelegde vrijheid van ondernemerschap) zich tegen een dergelijke nationale regeling verzet.

In zijn arrest van vandaag antwoordt het Hof dat **de vrijheid van vestiging** – in het bijzonder het vereiste dat het beoogde doel coherent wordt nagestreefd – **zich verzet tegen een regeling op grond waarvan de bevoegde autoriteiten geen rekening kunnen houden met lokale bijzonderheden en aldus niet kunnen afwijken van het strikte aantal „verder van geneesmiddelen te voorziene personen”**.

Allereerst heeft het Hof opgemerkt dat ofschoon het geding geen grensoverschrijdende elementen bevat, de betrokken regeling onder de vrijheid van vestiging kan vallen, aangezien niet is uitgesloten dat deze regeling tevens van toepassing kan zijn op onderdanen van andere lidstaten die zich in Oostenrijk willen vestigen om daar een apotheek te exploiteren. Bovendien is niet uitgesloten dat volgens het nationale recht aan een nationale onderdaan dezelfde rechten moeten toekomen als die welke een onderdaan van een andere lidstaat in dezelfde situatie aan het recht van de Unie ontleent.

Aangaande de draagwijdte van de in artikel 16 van het Handvest neergelegde vrijheid van ondernemerschap, stelt het Hof vast dat dit artikel met name verwijst naar het recht van de Unie,

en, bijgevolg, naar de vrijheid van vestiging. Het Hof leidt daaruit af dat de betrokken regeling enkel tegen de achtergrond van deze vrijheid moet worden onderzocht.

Het Hof brengt vervolgens in herinnering dat de vrijheid van vestiging zich in beginsel niet ertegen verzet dat een lidstaat voor de vestiging van nieuwe zorgverstrekkers (zoals apotheken) een stelsel van voorafgaande vergunningen vaststelt wanneer een dergelijk stelsel onmisbaar blijkt zowel om eventuele leemten in de toegang tot de gezondheidszorg te dichten als om overlappingsen te voorkomen, zodat een gezondheidszorg wordt verzekerd die passend tegemoet komt aan de behoeften van de bevolking, het gehele grondgebied bestrijkt en rekening houdt met geografisch geïsoleerde of anderszins benadeelde gebieden¹.

Voorts oordeelt het Hof dat de toepassing van het criterium van het aantal „verder van geneesmiddelen te voorziene personen” het risico in zich draagt dat in Oostenrijk voor bepaalde personen die wonen in landelijke en afgelegen gebieden die buiten de voorzieningsgebieden van de bestaande apotheken zijn gelegen (met name voor minder mobiele personen) een gelijke en adequate toegang tot farmaceutische diensten niet is verzekerd. Aangezien de nationale bevoegde autoriteiten niet van deze strikte grens kunnen afwijken om rekening te houden met lokale bijzonderheden, voldoet de Oostenrijkse regeling niet aan het vereiste van het Unierecht dat het beoogde doel coherent wordt nagestreefd.

Daarentegen is het Hof van mening dat de betrokken regeling voldoet aan het vereiste van het Unierecht dat een vergunningsstelsel dat afwijkt van de vrijheid van vestiging, moet berusten op objectieve, niet-discriminerende en vooraf bekende criteria, zodat aan de uitoefening van de beoordelingsbevoegdheid van de nationale bevoegde autoriteiten voldoende duidelijke grenzen worden gesteld.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

¹ Arrest van het Hof van 1 juni 2010, Blanco Pérez en Chao Gómez ([C-570/07](#) en [C-571/07](#)). Zie tevens perscommuniqué nr. 49/10.